

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak.
Helyi: 12 korona
Külföldi: 18 korona
Egyévi: 20 korona

Felolós szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
Gáspár József.

Egyesületi ára 4 fillér.
Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 27

Fény és árny.

— május 27.

(M—d) A fény és árny nyomon követi egymást, a fény árnyat vet a fizika törvényei szerint is, míg az árnyakon keresztül csillámlik a ragyogó világosság. Soha jobbkor nem volna lehető ezt a képet vetíteni a papírra, mint ma.

A magyar székes főváros: Budapest adja a fényt s a háttérben álló politikai vívódások az árnyékot. A fényt borítja árnyék, de az igaz hazafiság fénykévekben tör elő az árnyak mögül.

Budapest élete ez idő szerint rendkívül mozgalmas. Az uralkodó, a közös kormány és a diplomácia tagjainak jelenléte, a delegációk megnyitja, fényes udvari és másnemű ünnepélyek; egy világváros szingazdag képét varázsolták elő fővárosunkban s fogalmat nyújtanak arról, milyen lenne Budapest, ha a magyar király állandóan itt tartaná székhelyét.

A politikai élet is derűs mozzanatokat tár elénk. A király kézírata Rákóczi Ferenc hamvainak hazaszállítása tárgyában, az országgyűlés két házának ez alkalomból Ó felségéhez intézet hálanyilatkozata, a főváros képviselőinek hasonló célból történt tisztelgése s az ez alkalommal a király ajkairól elhangzott szép és fennkölt szavak azt a jóleső érzést keltették föl mindenfelé hogy az árnyak, melyek a nemzet és a király közt való jó egyetértést nemrég elhomályosítással fenyegették, végleg eltűntek s hogy a kölcsönös bizalom és szeretet fényes napja ragyog hazánk politikai egén.

De mindez a fény és ragyogás nem gátolhatja a politikai viszonyok komoly bírálóját abban, hogy ne lássa azokat a komoly küzdelmeket, melyek a háttérben a magyar politika intézőire várakoznak.

Az ország pénzügyi helyzetének feltárása, a nemzetre váró óriási

pénzügyi erőfeszítések előtérbe lépése nagyon is alkalmas felrázni álmódosásainkból.

Lukács László pénzügyminiszter előterjesztette az 1904-ki országos költségvetést a szokásos magyarázó beszéd kíséretében, aztán pedig a közös kormány az 1905-ik évi közös költségvetést osztotta ki az egybegyűlt delegációk tagjai közt. Az a komoly, részben megdöbbentő beszéd, amely az előterjesztett számoszlopok millióiból hangzik felénk, háttérbe szorítja a pártélet apró-cseprő dolgai iránti érdeklődést.

Lukács László költségvetési előterjesztéséből mindenki azt a meggyőződést meritheti, hogy Magyarország pénzügyei eljutottak ahhoz a fordulóponthoz, melyet pénzügyi és közgazdasági viszonyaink minden alaposabb megfigyelője különben is előre láthatott. A zárszámadási feleslegek korszaka lejárt, elérkeztünk a deficit állapot küszöbére.

Még nem vagyunk azonban benne,

A dolog t. i. úgy áll, hogy a tetemes hadügyi beruházások kölcsön útján fognak fedeztetni s ezáltal megmentetik mindkét államfél egy óriási beruházás egyszerre való megterhelésétől. Már pedig ez nagy szó! Ha csak kamatokat kell fizetni és egy hatalmas kölcsönnek terhét viselni: ez sokkal könnyebb az országra nézve, minthogy kölcsönmivellet biztosított föltételei nélkül rohannának bele egy ilyen nyomasztó anyagi kérdésbe.

A delegációk.

A magyar tengerészeti albizottság ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 26.

A magyar delegáció tengerészeti albizottsága ma délelőtt 10 órakor ülést tartott. A tanácskozást Dániel Ernő báró vezette. Előadó Teleki Sándor gróf. A közös kormányt képviselik: Pitreich lovag hadügyminiszter és Ipann báró ten-

gernagy. Napirenden volt a haditengerészet 1903. évi költségelirányzat. Az ülésen jelen volt: Tisya István gróf miniszterelnök és Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter is.

Rosenberg Gyula kéri, hogy az általános vita után a delegáció határozataira adott válaszok kerüljenek tárgyalásra.

Teleki Sándor gróf előadó: A tengerészet 1905. évi elirányzata a múlt évre megszavazott összeghez képest egy millió emelkedést mutat. A rendes kiadások 3 millió koronával emelkednek a matróz hadtestnek létszámemelkedése és egyéb főbbköltségek miatt. A haditengerészet monitorainak legnagyobb része elavult állapotban van és nem felel meg a már igényeknek. Ezért 16 új torpedonaszád építését illesztették be a költségvetésbe, a melyek összes költségei 8 millió koronára rugnak. Ennek első részleteként 2.053,000 k. kérnek, fegyver és céllovészeti költségére pedig 112.000 koronát Tokióba tengerészeti attasé küldésének költségére 45,000 k. kell. az ellátási költségek pedig 67,000 koronával emelkednek. Előadó ismerteti ezután a haditengerészet vezetőségének a póthitelre és a rendkívüli hitelre vonatkozó egyéb előterjesztéseit. A haditengerészet az idén összesen 75.126,000 koronát kér az 1904. és 1905. évekre, de egyszersmind felemlíti azt is, hogy újabb 45.280,000 koronára lesz szüksége és így összesen 120.950 ezer koronát kér. A magyar ipar részletetésére nézve utal az előadó a haditengerészet vezetőségének előterjesztésére. Az 1902. évre vonatkozólag 24,07, az 1903. évre vonatkozólag 26,62 százalék jutott a magyarországi megrendelésekre. Ipari cikkekre 23,43 százalék jut. Ezután a többköltség szükséges voltát okolta meg.

Rosenberg Gyula az ipari kérdésekkel foglalkozik. Sajnálkozására kénytelen kijelenteni, hogy a tengerészeti vezetőség válasza egyáltalán nem elégíti ki. Ebben jogainak kétségtelen elismerését nem látja. A nagy katonai kiadások, a mennyiben egyáltalán elviselhetők, csakis úgy viselhetők el, ha az országban tett megrendelések révén bizonyos arányban megtérülnek. Észrevétel tesz az elirányzat összeállításának gazdaságosságára nézve. A különféle szükségleteknek egy cim alá vonása miatt aggodalmak vannak az alapos ellenőrzés lehetősége szempontjából. A torpedonaszádokat meg lehet építeni a Magyarországon létező hajóépítő telepen is. Meg lehet építeni Fiumében.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter: A mi ezt illeti, hogy mi nem részesülünk a próba arányában való szál-

Nyári ruhák

Tisztítását és festését

Férfi ruhák

kifogástalanul teljesít **KONCZ JOZSEF** kelmestő és ruha tisztító Debrecenben. Üzlet: Battyányi-u. 2., — műhely: Vár-u. 3. (Zenede épület. szakszerűen javíttatnak és vasaltatnak.

litásokban, ennek az az oka, hogy a szükséglet egyrészt mint például a szenet a külföldön kell beszerezni. Hajóépítő gyárunk eddig nem volt, így ezeket a munkákat Ausztriában kellett elvégeztetnünk. A tengerészeti főnök azonban megígérte, hogy a torpedónaszádok jelentékeny részét ezentúl Fiumében építteti meg.

Lörök felszólalása után az albizottság az 1905. évi költségelirányzatot általánosságban elfogadta. Holnap a részletes tárgyalás következik.

A hadügyi albizottság délután a hadsereg rendes szükségletét megszavazta. Holnap folytatja a tárgyalást, amikor a rendkívüli hitel kerül sorra.

Az osztrák delegáció ma délután elfogadta a 400 milliós hitelt.

Az O. M. K. E. és Szabó Kálmán.

A kereskedelem és ipar fejlődésétől várom hazánk boldogabb jövőjét, Csak akkor leszünk erősek, hatalmasak és gazdagok, ha magyar kereskedelmi és ipari politikát folytatunk. Minden törekvés, mely ezt célozza tiszteletreméltó és a ki ez irányban fáradozik, a méltó nemzetének becsülésére.

Most, hogy az O. M. K. E. megalakult Budapesten, sok szó esett a kereskedelemről, mely nálunk nem tudta elérni a tisztelet ama fokát, melyen más országokban áll. Ez arra mutat, hogy társadalmunk közszelleme ma még nem tud helyesen ítélkezni. Egy ócska előnevet, egy kopott cimert értékesebbnek tart a muszkánál, amely pedig egyedül nemesít. A társadalom egyrésze határtalan göggyében, mely a szellemi korlátoltság bizonyítéka megmosolyogja a kereskedőt és kicsinylőleg beszél azokról, kik a jövő társadalom alapját rakják le öntudatos, realis és becsületes munkásságukkal.

Jól esett hallanom a mi Szabó Kálmánunknak, a debreceni kereskedelmi és iparkamara érdemes elnökének, ennek a szinmagyar, ideális célokért lelkesedni tudó férfiúnak az O. M. K. E. alakuló ülésén elmondott beszédét. Magyar szív ékes beszéd, való igazság volt annak mindea betűje. Büszkék lehetünk egy személyére, mint beszédére, Egy okos, tapasztalatokban gazdag elme nyilatkozott meg a kereskedelmi érdekek védelmére. Nem rombolni kíván e beszéd és a romokon új épületet emelni, hanem építeni az erőknek, mint termésköveknek összekapcsolásával. Ezekkel az erőkkel nem akarja a különböző közgazdasági ágakat gyöngíteni, hanem mintegy egyiket a másiknak szolgálatára kényszeríteni. Erős, magyar önálló kereskedelmet óhajt képzett, tanult, művelt emberekkel, akik nem fecsérik el idejüket, erejüket politikai elméletekkel, hanem a nemzet jövőjébe nézve közgazdasági viszonyaink javulásán munkás kezekkel fáradoznak. Én úgy értem a szavait, hogy az ő lelkének vágya nem egyéb, mint a közgazdasági érdekek minden tényezőjét

összpontosítani azon céllal, hogy ezeknek segítségével egy magyar, gazdag és tekintélyes állam szilárduljon meg. Mert csak is ugye lehet boldogulnunk, ha a közgazdasági ágak egy törzsből táplálkoznak. Ennek a törzsnek a gyökerei azonban a szinmagyar közszellemből vegyék az életető erőt és akkor a törzsnek ágai megerősödnek, virágot és gyümölcsöt hoznak a magyar hazának. Ezt a törzset kell nekünk nevelnünk. Eleget politizáltunk és mit értünk el vele? Jöbberre nem felelni. Ma munka, gyümölcsöző munka kell. Az elméletek nem adnak kenyeret és a haladás szekere feltartóztatlanul elgázolja azokat, kik a zászlajára írott intőszókat meg nem figyelik. Azért sürgeti Szabó Kálmán, hogy a kereskedők is munkáljanak közre a magyar közgazdasági élet függetlenítésén, erős kereskedői közvéleményt kell létesíteni és a kereskedőket gyakorlatiasan és hazafiasan nevelni. Ez egy világos, tiszta program, egy olyan férfiu dus tapasztalatán megérett okoskodás, melynek megtestesítése Magyarország jövőjének, boldogabb fejlődésének ztosítóka.

Rámutatott ezekre Szabó Kálmán képviselőjelöltsége alkalmával mondott programbeszédében is. Már ahhoz szölt a mostani mozgalom üdvös voltáról. Beszédének hangjának, idevágó fejtegetéseinek szint adott erős magyarsága, ideális gondolkodásának lángoló hazaszeregete. Jóslata bevált. A kereskedővilág ma már ezrével sereglik az O. M. K. E. kibontott zászlaja alá, melyet a kereskedők bizalmi szavazata felékesített.

Ha sikere lesz ennek az országos mozgalomnak, — amint lesz is — a dicsőségből jusson ki Szabó Kálmánnak is. Az elismerést tudásával, élete munkássága révén, önzetlen működéséért és szívének nagy emberszeretetéért fogva megérdemli.

Koncz Ákos

Az ev. ref. egyházkerület közgyűlése.

Második nap.

Lefolyt a tiszántuli ev. ref. egyházkerület közgyűlésének második napja is.

A tagok tegnap is megtöltötték a főgimnázium disztermét és az ügyek elintézése tegnap is olyan fáradhatatlan buzgalommal folyt, mint előzőleg.

Napirendre kerültek a főiskolai választások, amiket a legizgatottabb érdeklődés közepette ejtettek meg. Majd a főiskolai jelentések során az államségély igénybevételénél támadt nagyobb vita, ami végül az ellentétek kiegyenlítődése folytán elsimult.

Az egyházkerületi közgyűlés második napjának lefolyásáról az alábbiakban számol be kiküldött tudósítónk:

Délelőtt 9 órakor Kiss Áron püspök és Dégenfeld József gróf főgondnok elnöklése mellett megnyitotta az egyházkerületi közgyűlést.

Legelőbb az egyházkerületi közgyűlés első napjának jegyzőkönyvét és határozatait hitelesítették. Azután áttértek a debreceni főiskola ügyeire.

Elsősorban a tanárválasztásra került a sor. Kiküldötték a tanárválasztó bizottságot, amelynek négy egyházi és négy világi tagja volt. A bizottságba a következőket küldötték ki:

Egyházi részről:

Szóll Kálmán, Szikszay Zoltán, Doroghy Lajos és Sütő Kálmán.

Világi részről:

Horthy István, Ujfalussy Béla, Ritóók Zsigmond és György Endre.

A debreceni egyház kiküldöttei a következők voltak:

Dicsőffy József, Kiss Albert, Kocsár Gábor dr. Márton Imre, Szikszay Szabó József dr. Könyves Tóth Kálmán, Szunyogh Bertalan és Varga Lajos dr.

A tanárválasztó bizottság elnökei voltak Kiss Aron és Dégenfeld József gróf.

A jogakadémia magyar magánjogi tanszéke Karsa István dr. nyugalmabavonulása folytán megüresedik. Erre pályázatot hirdettek meg, amelyre kilenc pályázó jelentkezett. A pályázók közül Kiss Albert visszalépett. A többiek az egyházkerület a következő sorrendben jelölte:

I. Tóth Lajos dr. budapesti ügyvédjelölt.

II. Forgón Lajos dr. pécsi posta és távirtdai segédtitkar.

III. Bacsó Jenő dr. debreceni ügyvédjelölt.

IV. Varga Imre dr. debreceni ügyvédjelölt.

V. Nagy István dr. turkevei ügyvéd.

A beadott 16 szavazat közül kapott, Tóth Lajos dr. 15,

Forgón Lajos 1

szavazatot. A magyar magánjog tanára tehát Tóth Lajos dr. lett.

A főgimnázium számtani és természettani tanszéke K. Kiss József nyugalmabavonulás következtében megüresedett. Erre az állásra négy pályázó jelentkezett. A pályázókat az egyházkerület a következő sorrendben jelölte:

I. Nyáry Béla debreceni ev. ref. főgimnáziumi helyettes tanár.

II. Daru Mihály nagykőrösi tanítóképző intézeti tanár.

III. Lengyel Endre hajdunánási ev. ref. gimnáziumi rendes tanár.

A megejtett szavazás azonban nem vezetett eredményre, mert mindkét pályázó 8—8 szavazatot kapott. Az elnökök döntése is meddő volt, mert a pályázók között megoszlottak.

Az ügyrend értelmében tehát titkos szavazást rendeltek el. Beadtak 76 szavazatot. Ebből kapott

Nyáry Béla 49,

Lengyel Endre 27

szavazatot. A főgimnázium tanára tehát 22 szótöbbséggel Nyáry Béla lett.

A tanítóképző intézetben Kovács Lajos elhalálása folytán megüresedett a természetrajzi tanszék. Erre a helyre csak egy pályázó jelentkezett és az Molnár István dr. hajduböszörményi gimnáziumi tanár.

A pályázó képesítése ellen semmi kifogást nem emeltek ugyan, de az egyházi ügyrend értelmében új pályázatot kell és fognak kiírni.

Napirendre került a főiskolai igazgató tanács ujjaalakítása. Az 1904-től 1910-ig terjedő hat évi időszakra újból megválasztották egyhangulag a főiskolai

igazgató tanácsnak az elmúlt hat éven át volt tagjait. Ezek a következők:

Egyházi részről:

Szell Kálmán, Zsigmond Sándor, Doroghy Lajos, Sütő Kálmán, Dávidházy János, Görömbey Péter.

Világi részről:

Hajnal István dr., Lengyel Imre, György Endre, Ujfalussy Béla, Rásó Gyula és Kiss Elek.

A főgimnázium igazgatóságára, amit eddig Sinka Sándor töltött be, az 1904-től 1910-ig terjedő hat évre a főiskolai igazgató tanács Karay Sándor dr. jelölte. Választásra került tehát a dolog.

Beadtak 75 szavazatot. Ebből három papírlap üres volt. A 72 szavazatból kapott:

Karay Sándor dr. 45,
Sinka Sándor 27

szavazatot. Így tehát 18 szótöbbséggel Karay Sándor dr. lett a főgimnázium igazgatója.

Simonffy főgondnokká történetválasztását tudomásul vették.

A főiskolai gazdasági tanács jegyzőkönyvi jelentéseit s az Andaházi-Szilágyi intézet jelentéseit jóváhagyólag vették tudomásul.

Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága két bölcseleti tanszékre tett adományt, amelynek kamatait folyósította. Köszönettel vették.

Az akadémia igazgatói jelentése tudomásul szolgált. Ennek kapcsán Karsa István dr. a magyar magánjog távozó tanárának az ifjúság nevelése közül szerzett érdemeiért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

A gimnáziumi igazgatói jelentés során nagyobb vita kerekedett. Ugyanis szó volt a párhuzamos osztályok föllállításáról, az intézet fejlesztéséről, amelynek kivételéhez a llamsegélyt vennének igénybe.

Kiss Albert ellene szólalt föl. Félti a gimnázium önkormányzati jogát. Indítványozza, hogy utasítsák a főiskolai igazgató tanácsot részletes tervezet és költségvetés készítésére.

Bartha Béla dr. ajánlja az államsegély igénybevételét, mert a párhuzamos osztályok föllállítása mulhatatlanul szükséges már a jövő tanévben.

Görömbey Péter helyeslőleg csatlakozik hozzá.

György Endre Kiss Albert indítványát pártolja.

Thaly Kálmán szintén az önkormányzati jog esorbitásától tart. Minden nemzetiség igyekszik megtartani a saját iskoláit, mi sem adhatjuk át, amikor ugyanis sötét időknek nézünk elébe. Az államsegélyt nem tartja elfogadhatónak.

Szell Kálmán ajánlja az elnökség határozati javaslatának az elfogadását.

Balog Ferenc határozottan ellenzi a segély igénybevételét.

Zsigmond Sándor azt ajánlotta, hogy mivel a párhuzamos osztályok föllállítása égetően sürgős, tegyenek javaslatot a zsinatnak ebben az ügyben, mert különben az nem határoz, hanem egyszerűen visszaküldi az iratokat.

Domby Lajos: Ne adjuk föl önkormányzati jogunkat az anyagi fölvirágozásért.

Kiss Albert újból ajánlja költségvetés elkészítését. Kijelenti, hogy az V. párhuzamos osztály föllállítása ellen nem tett kifogást. Takarékosági szempontból pedig odanyilatkozik, hogy azok a tanárjelöltek, akik az egyház segélyezése mellett végeztek tanulmányaikat, köteles hálaból segédtanári minőségben róbatnák

ebbeli tartozásukat. A költségvetés elkészítése céljából pedig küldjenek ki egy bizottságot, amely a dolgokkal behatóan foglalkozzék és azután ezt a javaslatot terjesszék a konvent elé.

Zsigmond Sándor főjegyző ezzel a módosítással fogalmazta meg póthatározati javaslatát, amit aztán ilyen értelemben a közgyűlés is elfogadott és magáévá tett.

Ekkor Dégenfeld József elnök félkét órakos berekesztette az ülést.

Az „Angol királynő“ étkezőjében Dégenfeld József gróf az egyházkerületi közgyűlés összes tagját disztrakomán látta vendégül.

Délután 4 órakor zárt ülés vette kezdetét, amelyen több fegyelmi és bírósági ügyet tárgyaltak.

A zárt ülés 7 órakor ért véget.

Bikaviadatok.

— május 27.

A város utcáin a hirdetőoszlopokon egy szines falragasz kelet élnék feltűnést és gyakran kisebb nagyobb csoportok jönnek össze előtte. A falragasz bikaviadalt szemléltet s tudatja, hogy a jövő hónap elején a budapesti állatkertben egy bekerített helyen bikaviadatok lesznek.

Mikor a hír először felmerült, meglehetősen sok bámulót arcot és fejcsóválást lehetett látni. Aggályok voltak hallhatók s az a nézet nyilvánult, hogy „jó hírünk ssevedni fog a külföldön s megint barbároknak fognak bennünket tartani. De mióta a hatóságok a viadatok tartására az engedélyt megadták, a fejcsóválások megszűntek és a morális aggályok elhallgattak. Miért is ne? Hisz a moralisták is kifejezett aggályaik dacára erősen feltették magukban, hogy megnézik e viadalkat, ha tényleg megtartják azokat, akármibe kerül is. Es most, mikor megtartásukat biztosnak lehet venni, megjósolhatjuk, hogy az egész sorozatot igen jól fogják látogatni, mert senki sem akarja az alkalmat elmulasztani, hogy oly színjátékot lásson, melyet eddig még soha sem látott s melyet talán az életben többé soha sem lesz alkalma. Es valóban nagyon izgató, az ügyességgel hatványozott emberi erőt az állati erő jelképével játszani látni. Azt mondtuk, hogy játszani, mert birkózásról annál kevésbé lehet szó, mert az ember, ha valódi küzdelemről van szó, félelem nélkül felveszi a harcot még az állatok királyával is és győzelmet arat.

Játék ez, mely az emberi ügyesség által színjátékká lesz és varázslatos izgalmat gyakorol, mert még sem egészen veszély nélkül való.

A bikaviadalkat tudvalevőleg az idegen forgalmi vállalat rendezzi, mely Spanyolország legelőkelőbb toreadorját vadon nevelt bikákkal szerződtette e célra. A vállalatnak első sorban nem az esetleges pénzügyi nyereség fekszik a szívéen, hanem idejének áramlatát akarja a magyar fővárosba vezetni.

Modern városok tökéletlenek maradnak, ha nincs idegen látogatásuk, Budapest és a magyar vidéki városok pedig rendkívül erősen megsínlik ezt a hiányt. A hiányzó idegenforgalomnak nemcsak pénzügyi következményeit érezzük, hanem minden egyéb nézet hiánya a magunkén kívül igen megnehezíti sok dologban az egyoldalúság leküzdését.

Azt mondják, hogy az utazás műveli az embert. Ez igaz. De a lakosság zöme nincs abban a helyzetben, hogy gyakran utazhassék. Itt tehát igen jó szurrogátum, ha idegenek jönnek hozzánk és mi rajtuk és általuk szélesítjük látókörünket.

Megengedjük, hogy a bikaviadalkat kissé drasztikus eszközök az idegenek ide csábítására, de a mai nemzedéknek erős izgatásokra van szüksége, mert a gyöngébb eszközök nem használnak. — Különbén az idegen forgalmi vállalatnak semmi esetre sem lehet egyoldalúságot vetni a szemére.

Az akciók egész sorozatát részint már megindította, részint kilátásba vette, hogy az idegen áramlatot ne csak Budapestre, hanem a vidéki városokba és magyar fürdőhelyekre is terelje. Aki sokat hoz, mondják, mindenkinek juttat valamit, és így remélhetjük, hogy annyi elhibázott fáradság és kísérlet után most végre az igazi kezekbe került az idegen forgalom ügye és az idegen nemzetek helyes világításban fognak bennünket látni és értékünk szerint ítélnék meg.

KÖZIGAZGATÁS.

× Debrecen a nagyváradi polgármester kongresszuson. A törvényhatósági joggal felruházott városok polgármesterei ez évben Nagyváradon tartják meg kongresszusokat. Az idei kongresszus e hó 30-án hétfőn lesz. Debrecen város képviselőjében a kongresszuson Kovács József polgármester, a kongresszus alelnöke, Vessey Imre főjegyző és Csóka Sámuel tanácsnok lesznek jelen.

× A hortobágyi vizek levezetése. A földművelésügyi m. kir. minisztérium értesítette Kovács József polgármestert, hogy a város tulajdonában levő Hortobágy legelőföldön összegyülemelő vizek levezetése céljából szükséges műszaki terveknek a szokásos feltételek mellett leendő elkészítésével a VI. kerületi m. kir. kulturmérnöki hivatal megbizta.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Katholikus tanítók a népoktatási javaslat ellen. A magyar katolikus tanítók országos bizottságának tanügyi tanácsa tegnap délelőtt Budapesten a Szent István társulat palotájában ülést tartott Steinberger Ferenc egyházi és Ember Károly világi elnök elnöklése alatt.

Az ülést Steinberger Ferenc a budapesti kath. papnevelő intézet igazgatója nyitotta meg, a ki felhívta a tanács tagjainak figyelmét a tanácskozás egyetlen tárgyának, a népoktatási törvényjavaslat tárgyalásának fontosságára. Eleve is fájdalomosan konstatálta, hogy a katolikus egyháznak, amely a népoktatás nemzeti irányának évszázadokon át legelőkelőbb harcosa volt, történeti jogai kellő figyelemben nem részesültek a törvényjavaslatban.

A javaslat előadójaként Guzewicz Vilmos igazgató szerepelt, a ki kiemelte a javaslat számos hiányát. Az előadás nyomán élénk vita támadt, amelynek folyamán a felszólalók egyhangulag annak a nézetnek adtak kifejezést, hogy a javaslat egyáltalán nem helyezkedik magasabb nemzeti kulturai alapra, kicsinyes intézkedései pedig egyenesen meggátolják a nemzeti fejlődést. Iskolák létesíté-

séről, fejlesztéséről szerintük szó sincs a javaslatban, holott számos községe van az országnak, amelyekben egyáltalán nincsen iskola. Panaszolták, hogy a hitfelekezeti tanítósággal, mint mostoha gyermekkel bánik a javaslat, mert nem csak kiveszi az egyház kezéből a tanító-képesítést, hanem egyenesen arra törekszik, hogy a felekezeti iskolákat államosítsa. Ami a nemzetiségi iskolákra vonatkozó intézkedéseket illeti, ezek nem csak hogy nem fogják javítani a mai állapotot, hanem épenséggel rosszabbítani, mert oly rést nyitnak a nemzetiségi törekvéseknek a melyen keresztül idővel megerősödvé léphetnek ki a nemzetiségek, mert megengedi az idegen nyelven való tanítást, s ezzel azt fogja elérni, hogy még oly iskolákban is, ahol ma magyar nyelven folyik a tanítás, a jövőben a nemzetiségek teljes joggal követelhetik majd a saját nyelvük érvényesítését. A javaslat a felszólalók szerint különben is tele van következetlenségekkel, s intézkedései a felületesség bélyegét viselik magukon. A tanács végül megkérte Steinberger Ferenc elnököt hogy a kifejtett álláspontnak a holnapi ankétén kifejezést adjon,

Kereskedők és iparosok figyelmébe.

A debreceni kamara hivatalos közlései.

— május 27.

5638. Szolnoki kir. törvényszék az 1905—1907. években szükségletű tűzifa szállításra pályázatot irt ki. Határidő 1904. július hó 11.

5636. Ugyancsak a szolnoki kir. törvényszék könyvkötői munkálatokra árlejtést hirdet. Határidő 1904. július hó 18.

5612. A m.-szigeti áll. építészeti hivatal pályázatot nyitott a kassa-jabloneai közút 39. sz. Talabor nevezetű hid felszerkeztetének kijavítására. Határidő 1904. június 8.

5557. A mezőturi kir. járásbiróság árlejtés útján óhajtja biztosítani a bíróság és fogház helyreigazítási munkálatait. Határidő június hó 12.

5478. M. Á. V. vasgyárai igazgatósága meghirdette olaj pályázatát. Határidő június 12.

5426. A nagykarolyi áll. építészeti hivatal árlejtést irt ki a nagybánya-kolozsvári áll. közút 10. és 11. és 33—34. km. szakaszán levő 10. és 64. sz. hid helyreállítási munkálataira. Határidő június 14.

5403. A nyirbátori dohánybevéltő hivatal területén építendő raktár építését a budapesti dohányjövedéki központi igazgatóság ajánlati uton óhajtja biztosítani. Határidő 1904. június 17.

5448. A szolnoki kir. törvényszék nyilvános árlejtést nyit gyertya szállításra. Határidő június hó 4.

5559. A miskolci hitelintézet áru- és terményraktáraiban beraktározással egybekötött XII. évi gypjувásár június hó 20. án fog megtartatni.

Mindazon iparosok vagy kereskedők, kik a fenti közlemények iránt bővebben érdeklődnek, forduljanak a debreceni kereskedelmi és iparkamarához.

H I R E K.

Tavaszi séták.

A kis vasutról. — A madarak pusztításáról, az új gázlámpákról, a favágó gépről és az ügyvédi kamara terveiről.

Ami kis vasutunkra sok mindent rá fognak az emberek. Azt mondják, hogy emberemlékezet óta nem tartotta be a menetrendet és a ki sietni akar, az inkább gyalog megy, mert így hamarabb eléri utjának célját. Ha tehát sokan elítélik ezt a kis járóművet, mi védelmünkbe vesszük és kalapot emelünk előtte. Néhány nap óta ugyanis kedves csengésű csengők vannak a gépre alkalmazva a régi kolompok helyett. Itt-ott még fölhangzik egyes tehervontató gépen a régi repedt harang kellemetlen sikoltása, miért is arra kérjük a helyivasut igazgatóságát, hogy cseréltesse ki az összes gépharangokat.

A nagyerdőn jártam tegnap. Itt-ott hallatszott csak egy-egy madárdall, az erdő szíve csöndes és hangtalan volt. Elhagyva a parkot, beljebb mentem a lombok közé. És mit láttam? A fák telve voltak madarászó gyerekekkel, kik tojást szedtek a fészkekből és burkokat vetettek a madaraknak. Feddésekre abba hagyták a munkát és eliramodtak a szélrózsa minden irányába. Pár pernyi keresés után tizenöt széthullt fészket találtam, összetört tojásokkal, kitekert-nyaku madár fiókokkal. Ajánlom ezeket a pusztítókat a rendőrség figyelmébe. Fel kell jelenteni ezeket a haszontalan gyerekeket és szülőiket meg kell büntetni példásan. Talán úgy megtaníthatjuk a szülőket arra, hogy ők tanítsák meg gyerekeiket a madárvédelemre. Az erdő mélye különben tele van rakoncátlan, rossz kinézésű gyerekekkel, akik illetlenül viselkednek, káromkodnak, a fákat rongálják, a galyakat letördelik, valóságos pusztítást vivén véghez azon a területen, amelyet aggódo gonddal is szeretettel ápol a város.

Örülünk, hogy ismét dicséretes dolgot jegyezhetünk fel. A piac utcán új lámpákat állítottatott fel a tanács. Nemesak széppé teszi a piacutcai korzót, hanem célszerű is és fővárosias jelleget ad városunknak. Napról napra tapasztaljuk, hogy a közvilágítás házi kezelése nemesak bőséges hasznot ad a házipénztárnak, hanem a közvilágítás nagyobb és nagyobb hálózatot nyer.

Azt mondják, hogy a város favágógépet akar venni. Bizony jobb volna e helyett egy gőzfűrészt telepet állítani és a nagy közönséget vágott fával ellátni. A tanácsban már megfordult ennek a favágó gépnek az ügye, mely most állítólag olcsón megkapható magántulajdon. A gép gazdája drága pénzen vette azt és az volt a célja, hogy a favágók tulságos követeléseitől megszabadítja a közönséget. Számítása azonban nem vált be, mert a favágók bosszúból ahol csak tehették megakadályozták a munkát, inzultálták a tulajdonost és sok kellemetlenséget okoztak neki. Beleunt tehát vállalatába és szeretne tudni favágógépén. A tanács is kiküldött egy bizottságot a favágógép megtekintésére és javaslatlételre, ez azonban még nem került tárgyalás alá.

A debreceni ügyvédi kamara palotát

akar építeni. Ezzel nemesak otthont akar óhajt szerezni, hanem egy középülettel díszíteni óhajtja a várost. Dicséret illeti meg a kamarát és terve bizonyára sikerülni fog arkitekturai tekintetben is, ha a szokásos sablontól eltér a stílusban. Sír-emlékeket és obeliszeket semmiesetre se rakasson a háza tetejére, mert ezekkel már bőven elvannak látva köz- és magán épületeink . . .

* **Látogatás a polgármesternél.** A temesvári hadtestparancsnokság építési felügyelőségének vezetője: Ceipek József tábornok és Zigann Kovács József ezredes tegnap délelőtt meglátogatták Kovács József polgármestert és a kaszárnnyák vizsgálata kapcsán a legnagyobb elismeréssel szölltak a városnak a katonaság iránt tanusított áldozatkészségéről.

* **A kaba-nádudvari h. é. vasnt megnyit sa.** A kaba-nádudvari h. é. vasut építése be van fejezve s a kereskedelmi miniszter a vonal műtenrendőri beajásat f. hó 31-én délelőt fél 10 órára tűzte ki. Ugyanekkor fog a menetrendben megállapított naponként tizennégyszeri motor-kocsi közlekedés megindulni. — A vonal megnyitásával városunk is sokat fog nyerni, nemesak azért, mert egy vele élénk kereskedelmi összeköttetésben álló vidékkel még szorosabb és jobb összeköttetéshez jut, hanem azért is, mert ezen vonal megnyitásával már is kapott városunk Kabáig, illetve Ladányig és vissza 1—1 új vonatot, mely mind a kettő már a megnyitás napjától közlekedni fog. A Kaba-nádudvari h. é. vasut megnyitása egyébként, dacára a vonal rövid 10 kilométernyi voltának némiképp belevág a vicinális vasutak életének és jelentőségének egy óriási horderejű, korszakába amennyiben ez lesz a legelső vicinális vasut, amelynek forgalma kizárólag motorüzemmel fog lebonyolittatni. Hogy pedig ez mit jelent, azt eléggé fényesen illusztrálja az a körülmény, hogy míg más helyi érdekű vasutaknál, különösen a megnyitás alkalmával naponként legfeljebb 1—2 vonat szokott üzembe helyezettetni, annál a vasutnál már a megnyitás napjától kezdve mindkét irányban 7—7, vagyis összesen 14 motor-kocsi menet fog indittatni.

Ezen a forgalom mérvére óriási befolyással levő s városunknak igen kedvező ujtás behozatala és keresztülvitele kitünő üzletvezetőnk Tolnay Kornél érdeme, a ki a motorüzem terjesztésének leglelkesebb hive és uttörője.

A motorüzemnek, mint kizárólagos forgalomnak a Kaba-nádudvari vasuton először való behozatala ezen vasutvonalra és ennek közeli megnyitására tereli a mérvadó szakkörök figyelmét.

* **Sándor Pál Debrecenben.** Sándor Pál, az O. M. K. E. elnöke a napokban Debrecenbe érkezik. Az országos magyar kereskedők egyesülete már nálunk megalakult és Sándor Pál azért jön, hogy a már megalakult egyletnek propagandát csináljon.

* **Eljegyzés.** Szentkirályi Mártát, Szentkirályi Albert volt országgyűlési képviselő és Helvey Ilona leányát eljegyezte Losonczy Zoltán, az „Aradi Ujság“ szerkesztője. A menyasszony édesanyja testvére Helveg Laurának a Nemzeti Színház tagjának; ő maga pedig ez idő szerint Rózsa Lili színpadi néven a debreceni színház énekesnője.

* **Nagyvárad képeket vásárol.** Diadalmasan fejlődő szomszédunk, a pécyparti Párisnak és paksong városnak gunyosan nevezeti Nagyvárad ugyancsak nemesen és áldozatkész lelkeséggel teljesíti közművelődési feladatait. Most képkiállítás van Nagyváradon és mint az ottani lapokban olvassuk, a városi tanács a közgyűléstől kétezer koronát kér képvásárlásra. Ime így mozdítja elő a művészetet a szegény, vagyontalan Nagyvárad, melynek villamos világítása, villamos vasútja, vízvezetéke, remek színháza, sok szebbnél szebb palotája, nagyvárosias haladása annál nagyobb dicőség, mentül igazabb, hogy bizony ez a város nem igen ful a saját zsirjába.

* **Újabb kedvezmény a fazekasoknak.** Eddig azon fazekas iparosok, kik szövetkeztek, tehát együtt egy ipartársulatot alkottak, üzletágukhoz szükséges ugynevezett mázagot 5 százalékos kedvezményvel szerezhetik be, ha az iránt az illetékes kereskedelmi és iparkamara útján ideje korán minden év szeptember elsejéig intézkedtek. A kamarák ezen kedvezmény kiterjesztését sürgették, oly formán, hogy az 5 százalékos kedvezményt ne csak a szövetkezetek tagjai, hanem egyetemlegesen az összes fazekas iparosok is élvezhessék. A m. kir. pénzügyminiszter a kereskedelemügyi miniszter megkeresése folytán a kamarák ilyenmü kívánságát e héten 24355. sz. leiratával teljesítette. Ezenfogva minden fazekas iparos szerezhet be mázagot kedvezményes áron.

* **Szerb kereskedők Budapesten.** Vasárnap délután százhusz szerb nagykereskedő és kereskedelmi kitűnőség érkezik fővárosunkba. Idejövételük célja, hogy Magyarországgal bensőbb közgazdasági viszonyba lépjenek, megismerjék a mi hazai termékeinket s hogy a hazai cégekkel állandó összeköttetést létesítsenek. A szerb vendégek vasárnap délután 3-30 perckor érkeznek meg a keleti pályaudvaron, a hol a Kereskedelmi Csarnok elnöksége és tagjai fogadják nagy ünnepélyességgel. Még aznap este megnézik az opera előadását, mely után 10 órakor ismerkedési estére gyűlnek össze a Kereskedelmi Csarnok helyiségében, a melyen előkészítik az üzleti látogatásokat is. Hétfőn a főváros diszebédet ad a vendégek tiszteletére a városliget városi pavillonjában. Kedden este fél 9 órakor a Kereskedelmi Csarnokban lesz diszebéd s a vendégek szerdán délután fél 2 órakor a keleti pályaudvarról hazautaznak.

* **A máv. altiszti kör** f. hó 29-én vasárnap Ispotály-utca 1. sz. alatti körhelyiségében dijkuglizást rendez, melyre vendégeket is szívesen fogad. Kezdeté d. e. 10 órakor.

* **Összevagdalt csendőr.** Szabó Sándor, az összevagdalt és kegyetlenül meg-

csontított csendőr ügyében a nyomozás tegnap eredményre vezetett. A bürrészes fölbujtót elfogták Nagy Antal 19 éves kocsis személyében, kit ez ügyben rögtön ki is hallgattak. Vallomásából kitűnt, hogy bűntársai is voltak, kikkel együtt követte el azt a kegyetlenséget, hogy Szabó Sándor csendőrt körülfogván lefegyverezték s az ő indítványára tőből levágták egyik fülét. Tettes társait azonban megnevezni nem akarta. Mondott ugyan egy-két nevet, de lehet, hogy ezek nem az igaziak.

* **A nagy bankócsináló.** Jószü történet a napokban Pécsét, azon alkalommal, hogy Bilinszky Leo lovag az osztrák-magyar-bank kormányzója ott járt. Mikor a bankkormányzó a polgármester társaságában bekocsizott a városba, nagy csoport ember emelgette előtte az uton a kalapját. Kérdezősködtek, ki legyen a barátságos képű idegen ősz férfiú?

— Hát ez a legnagyobb bankócsináló! világozította fel valaki az embereket.

Erre egy asszony ily szókra fakadt:

— Persze, ezt nem zárják be, mert ez nagy ur. Bezzeg, ha szegény ember volna, nem ültetné a diszhelyre a polgármester, hanem lecsuktatná. Mert minden bankócsinálót lezárnak.

— De ennek az urnak van ám engedélye arra, hogy neki szabad bankót csinálni. Az övé a nagy bankógyár — jegyezte meg erre az az ember, a kihez az asszony kérdésével fordult.

Mikor pedig megtudta a néni, hogy a legnagyobb bankócsináló hova száll, nagy sietve megindult az Osztrák-magyar bank pécsi fiókjának hivatala felé. Egy másik asszonnnyal együtt fölment ez emeletre, de ott az egyik bankszolga utjukat állta.

— Mit keresnek?

— Azt a nagy bankócsinálót, aki most jött meg. Beszélni szeretnénk vele.

— Nem megy ám az olyan könnyen.

— Azt mondták, hogy jószívű ember, egy szívessegre szeretnénk megkérni.

— Pénzt akarnak talán a kegyelmes urtól?

— Dehogy, dehogy!

— Hát mit?

— Az egyik asszony erre nagy titokban félrevonta a bankszolgát, és halokan mondta:

— Az uram Sopronban ül a fegyházban, mivelhogy bankót csinált. Arra szeretném megkérni, talán tehetne valamit az uram ügyében, hogy haza bocsássák. Azt mondta mindenki, hogy ez a bankó csináló nagy ur, nagyobb mint a király, neki büntetés nélkül szabad bankót csinálni. Talán segítene a társán.

A szolgálta fölvilágozította az asszonyokat, hogy hát ebben az ügyben hiába fáradoznak. A nagy bankócsináló nagyon haragszik a kis bankócsinálókra.

A két asszony nagy szomorúsággal bandukolt lefelé a lépcsőn. Mikor lent voltak, a kapunál abból, a kinek az ura a soproni fegyházban ül, kitört a keserűség:

— Ilyen minden gazdag ember, ha egyszer az Isten felviszi a dolgát, nem akar törődni azzal, aki egy mesterséget űz vele, mivelhogy az nyomorgó szegény. Huncut, cudar ez a világ: a miért egyiket bezárják, azért a másikat, mivelhogy gazdag ember, kegyelmes urnak szólítják. Nincs igazság a földön.

* **Tizenkét kocsi cigány.** Tizenkét kocsit hajtottak ki a mezőrendőrök a város határára. A kocsik elő sorány gébék voltak fogva. A kocsik tartalmát cigány volt. A cigányt arról lehet megismerni, hogy fekete és lop, de ezek a tegnapi cigányok a többiekénél is feketébbek voltak és a többiekénél is többet loptak. Ezen körülbelül a lopásban feketédtek meg. Mikor Orosz László rendőrfelügyelő vállalta őzet, megkísérelték ugyan magukat fehérre mosni, de nem igen sikerült, s ezek a fehéredni kívánó szerecsenek csak úgy kékültek-zöldültek, mikor egy és más lopás félt rájuk bizonyított. Lakatos Józsefnél, ki szintén a karavánhoz tartozott egy kőépeurópára szóló utlevél volt 8 személyre. Lakatos Bezdánból jött s maga kocsijával Spanyolországba akart volna menni. Elkobozták tőle, s 8 napra csukták le a 8 személylyel együtt. A többi szólnak eresztették.

* **Halálozások.** Debrecen város halottai az elmúlt napon a következők voltak: Molnár Mihály ev. ref. 64 éves, József Gyula gör. kath. 1 hónapos, Rácsai Károly ev. ref. 9 hónapos, Rácsai Juliánna ev. ref. 5 éves, Sándor Róza gör. kath. 23 napos.

* **Elgázolás.** A nagy vasuti állomás közelébe eső 24-25 szelvény közt legelt Elek Ferenc gazda 4 szarvasmarhája, a melyek közül egyet az éppen arra haladó mozdony darabokra szakított.

* **Coboly prames hölgy.** Fischer Józsefnak hívják a coboly prames hölgyet. Nem szép ugyan, de már öt évi fegyházat ül. Az ülést úgy látszik megúhata, mert utána szükségesnek tartotta, hogy körutazást tegyen Eaná a kis vállalatnál csupán azt a hibát követte el, hogy Ferenczy Ida álnéven utazott, mely nevet tudvalevőleg megboldogult, Erzsébet királynő felolvasónője viseli. Ezért aztán kénytelen volt a kis nő körutazását a rendőrség jóvoltából bizonytalan időre félbeszakítani.

* **Angelotti Mulató a Bikában.** Napról napra előkelő szép közönség látogatja az Arany Bika nyári színházat, mely pompás ujalakjában megnagyobbítva teljesen megvédi a közönséget és igazán a legkellemesebb hely az esti üdülésre. Angelotti dalcsarnoki társasága pedig oly kitűnő, hogy minden este zajos sikereket arat. Különösen tetszik Sarkadi Vilmos alakító művészete, humora. A nagyvárosi alakok bemutatásával tegnap is rendkívüli sikere volt. A Barrison lányokat nagy tapssal fogadta a közönség, meg is érdemelték: gyönyörűen táncolnak, finom, érdekes, művészi szám az övék. A többi erők is elsőrendűek és már csak néhány napig lépnek föl, mert Angelotti egyre újabb meglepetésekkel fokozza az érdeklődést. A kis színpad előadó társasága, mely minden este más bohózzal arat zajos sikert, most az *Egyetlen* című énekes életképre készül.

* **A bor.** Nagy József és Kovács Imre ellenséges viszonyban állottak a boritallal. Folyton háboruskodtak és emésztették egymást. Tegnapi ismét összeütköztek, de oly szerencsétlenül, hogy Nagy József és Kovács Imre barátunk tömérdek mennyiségű bort pusztítottak el. — De győzelmük úgy látszik csak amolyan, jaj a győzőknek volt, mert ők is eszméletlenül maradtak a csatatéren, ahonnan a Szent-Anna-utcai piros lámpás fehér-keresztbe hordágyon szállították 5 napi priescsen pihenőre.

* **Bibliamagyarázat.** Földesi Lajos szorgalmas olvasója volt a bibliának. Ott

van megírva, hogy Isten az asszonyt az ember oldalbordájából teremtette. Ropantul felháborodott ezen Földesi, s ettől a perctől fogva megvetette az egész nő nemet, és mély fájdalommal és bosszúérzettel vette tudomásul egyik oldalbordájának hiányát. Bosszuját legelőször is Győri Károlyné született Somlyai Eszterrel éreztette, kinek biblia magyarázat közben hatalmas pofonok kíséretében orrát beverte. A biblia embernek tévtanai miatt a rendőrséggel fog meggyülni a baja.

* **Kegyellen asszony.** Saly István 3 és fél éves lelenygyermek Szabó Dánielnének volt kiadva tartás és nevelés céljából. Igaz, hogy vajmi kevés az a párforint, mit a gyerekdajkálásért kap, de arra csak egy vadallat képes, a mit ő tett a kis gyermekkel. Ugy összeverte, hogy a gyermek beleit is összeroncsolta. Elvették tőle s a kórházba szállították, ellene pedig folyamatra tették a bűnfenyítő eljárást.

* **Jogtalan címhasználat.** A napokban névtelen feljelentés érkezett a rendőrségre melynek éle Schmidt Sámuel hangszerkereskedő és gyáros ellen irányult engedély nélküli ipar folytatás és jogtalan cím-használat miatt. A vádak valóknak bizonyulván Schmidt Sámuelt összesen 350 korona pénzbüntetésre ítélték.

* **Elvesztett óra.** Egy kettős fedelő nő aranyóra tegnap reggel elvesztett. A becsületes megtaláló, ha Paczelt virágkereskedésébe beszolgáltatja, illő jutalomba részesül.

LETZTER JÓZSEF fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujjfalussy-ház Allandó fényképkiállítás a műterem kapubejratánál levő kirakásban.

* **Kiadó szép lakás.** Domb-utca 17 sz. a. gyönyörű öt szobás utcai lakás minden hozzátartozóval és mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Bővebb felvilágosítás szereshető Csapó-utca 48. szám alatt.

* **Könyvedvelők figyelmébe.** Egyesületi, saját könyvtárak, vagy egyes könyvek bekötését, passepartoutkat, valamint diszunkákat is jutányos árban készít Antalffy Ferenc könyvkötő bőrdíszműves, Piac-utca 31. a városházzal szemben.

Ma este az Arany Bika kávéházban Rácz Károly zenekara játszik.

Budapesti rendőri hírek.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 26.

Spetkóné állapota.

Spetkó Edéné, született Orgoványi Julia, akit e hónap 23-án József Agost kir. herceg automobilja a József-köruton elgázolt, még mindig a Rókus-kórházban fekszik. Állapotában rohamos javulás mutatkozik. A beteg most már teljesen jól érzi magát, élénken beszélget és nemsokára elhagyhatja a kórházat. A királyi herceg mindennap telefonon érdeklődik betegének állapota iránt.

Életunt leány.

Az éjszaka a tavaszmező-átcában hiszterikus görcsök között találtak egy leányt. A mentők megállapították, hogy a szerencsétlen foszforoldatot ivott. Ki-

létéről csak annyit tudnak, hogy Horváth Ién a neve. A Rókus-kórházban ápolják.

Öngyilkossági kísérlet ollóval.

Weinbeer Ignác 27 éves szabósegéd tegnap szüleinek Hajcsár-uti lakásán öngyilkossági szándékból egy ollóval a nyakába szurt. A Rókusban ápolják.

SZÍNHÁZ.

— (A színház átalakítása.) Ma délután a városházán értekezlet lesz a színház nézőterének és színpadának ujjaépítése tárgyában. A városi tanács meghívására ma délben a gyorsvonattal Budapestről Debrecenbe érkeznek Bálint és Jámor országos híri műépítésszek egyike Jámor Lajos, hogy az általuk készített színházátalakítási tervekről személyesen részletes felvilágosításokat adjon. Örvendünk, hogy az úgy ily szépen és gyorsan halad a megvalósulás felé. Laptársunk a Debrecen a színház átalakításáról mai számában a következőket írja:

A városi tanács a legkomolyabban foglalkozik a színház átalakításával. Mint már jeleztük, a tanács megbízásából Oláh Károly tanácsnok megkereste Bálint és Jámor budapesti műépítésszeket, kiknek a debreceni színház átalakítására vonatkozó remek terve a legnagyobb tetszéssel találkozott, hogy jöjjenek Debrecenbe. A jeles műépítésszek tegnap levélben értesítették a várost, hogy pénteken érkeznek Debrecenbe. A tanács az értesítés következtében péntek délután 5 órakor a színház átalakítása ügyében, melyen a meghívott műépítésszekon kívül a tanács meghívja Debreczeni Jenő légszeszgyári igazgatót: Tóth István és Berger Jenő építésszeket és a sajtó képviselőit.

— (Bieux és a színpadi disznóságok.) Sokszor hangoztattuk már, hogy Franciaországban sem fogadják el irodalomnak azokat a színpadi oesmányságokat, amiket a gall litteratura cégére alatt mostanában hozzánk becsempésznek. Ezt a fölfogásunkat most alaposan megerősíti, hogy Brirux „A bölcös”, „A vörös talár” és sok más szindarab szerzője, kegyetlen kritikát mond a francia sikamlós darabok fölött. Az érdekes fejtegetésből adjuk a következőket:

Hosszu időn keresztül a szindarab rendes formulája az apoteozisa volt annak az erélynek és kitartásnak, melyet fiatal szerelmes párnak kellett kifejtenie, hogy végre egymással lehessen. Rendes akadály gyanánt a szülők ellenzése, vagyoni és társadalmi különbségek voltak. Am ezt az eret azonban a drámairók hamarosan kimerítették. Majd a házasságtörések kincsesbányájára vetették magukat s ma már az irányelv nem az: vajjon mittévek lesznek, hogy boldoguljanak? Ellenkezőleg. A föladat javarészt ez: boldogok, tehát hadd jöjjen a szerető... Avagy épenséggel egy rossz házasságot, egy meg nem értett egy csapongó férfit mutatnak be, akik mind a ketten a házasságon kívül keresik a bol-

dogságot. S ha már egyszer a drámairók erre az utra léptek, természetes, hogy végigjárják. Egész ridegen számon vetnek minden lehető helyzetet, mely a házaspár és szerető között egyáltalán csak elképzelhető s végül megállapodnak a legcsuszamlósabbnál, amely nekik a legujjabbat é a leghallatlanabbat nyujthatta. És elpusztult a színpadról az utolsó boldog és hü asszony is. Sajnálattal látom, hogy a francia szerzők ebben az irányban rendkívül ügyeseknek, szellemeseknek és lelkiismereteseknek bizonyultak. Ha e sajtáságos jelenségnek más hatása nem lett volna, mint a nők hosszabb, rövidebb ideig való lealacsonyítása, hát félrefordított arecal könnyebben térhetnének napirendre a dolog fölött. Sajnos azonban, az avatatlan idegenek drámairóink üzelmeiből azt a következtetést vonták le, hogy a francia nők a hősnői ezeknek a francia daraboknak. Ebből a tévhitből minden kínálkozó módon ki kell ragadnunk a világot. Van Párisban is, mint minden nagy városban, néhány száz ember, akik a legelvetemedettebb életet élnek s akik anyagul szolgálnak a sikamlós darabok legtöbbjéhez, de a francia nő, az igazi francia asszony ezekhez az alakokhoz egyáltalán nem hasonlít.

Tessék ezt elolvasni és azután kiáltani nagy garral, hogy elfogult és kicsinyes védekezést gyakorolnak nálunk a francia pikáns darabok ellen. Nem elfogultság az, hanem a színpad megóvása a posványtól és a tisztességes társaság izlésének megkülönböztetése az éjjeli kávéházak fölfogásaitól és erkölceseitől.

TAVIRATOR.

Az orosz-japán háború.

Csifu, május 26. Egy ma ideérkezett francia, ki szemtanuja volt Port-Artur utolsó ágyuztatásának, azt jelenti, hogy nyolc nagy japán hajó egy óra hosszat időzött a kikötő bejárata körül és tíz perces időközökben löttek oldalsó ágyuikból. Dalniban, a midőn a francia utazó azt elhagyta, minden órában várják a japánok támadásait.

Robbanó csomagok.

Nagyvárad, máj. 26. Opre Gábor élesdi lakos bejelentette az ottani csendőrségnek, hogy két ur járt nála, akik négy csomagot adtak át neki, hogy azokat Bérczy főszolgabíróznak, Bognár ügyvédnek, Orlay közjegyzőnek és Gámon dr. orvosnak kézbesítse, azután pedig gyorsan meneküljön el. Opre Gábor a megbízást nem fogadta el. A csendőrség rögtön megindította a nyomozást és kiderítette, hogy az illetők nagyváradiak voltak. A csomagok pedig nem tartalmazhattak egyebet, mint robbantó anyagot.

A féltékenység vége.

Nyiregyháza, máj. 26. Az egész várost izgalomban tartja az a szerencsétlen eset, hogy Szabó Lajos takarékpénztári tisztviselő, aki mint hírlapíró is működött, előbb menyasszonyát, azután pedig önmagát megölte. Nemsokára megtartották volna egybekelésüket, éppen azért nagyon esodálkoztak tette. Berzalmas tettét, különben szerelemfáltásból származónak magyarázzák.

Vizbefojtott anyós.

Görz, máj. 26. Kovoics nevű lippai földbirtokos pár nap előtt ideérkezett családjával fürdőre. Ma a fürdőben történt, hogy rövid szóváltás után a vízmedencébe lökte anyósát, aki belefuladt. A gyilkos azután nyomban jelentkezett a rendőrségen.

Gabonatözsde.

Budapest, május 26. Buzakinál mérsékelt, vételkedv tartózkodó. Szilárd irányzat mellett 38,000 métermázsra került forgalomba néhány fillérrel drágább áron. Egyéb gabonanemek közül rozs és tengeri 5 fillérrel drágább. Idő : szép.

Buza áprilisra	8.30—31
" októberre	8.55—56
Roszs áprilisra	6.73—74
" októberre	5.35—40
Zab áprilisra	5.62—63
" októberre	5.10—15

TORVÉNYKEZÉS.

§ Vigyázatlanságból — halál. Ferge Sándor mikespécsi szolgáló gondatlanságból a gazdája halálát okozta. Egy decemberi napon a szobában játszadozott egy megtöltött forgópisztollyal, amikor az véletlenül elsült és a mellette levő özv. Kozma Jánosné szül. Hegyesi Zsuzsánát megöltte. A golyó az asszony mellébe fúródott és nemesebb részeket érve, annak halálát idézte elő. Ferge Sándort gondatlanságból okozott emberöléssel vádolta a kir. ügyészség és a debreceni törvényszék a tegnapi megtartott főtárgyaláson 14 napi fogságbüntetést mért rá. Az ítélet jogerős.

§ Tolvaj suhancok. Sári János kabai lakosnak volt egy eselédje Erdélyi Mátyás, aki tőle Tóth Lászlóval egyetemben az elmúlt év december 21-én négy tyukot és három zsák tengerit lopott. — tegnap állottak a debreceni kir. törvényelőtt Erdélyi Mátyás és Tóth László lopás büntetével, Batir József orgagazdaggal vádolva. Batir elismeri a 4 tyukot, de már a tengeri dolgában semmit se akar tudni. A másik két vádlott ellene vall. de ő a szembesítés alatt is megmarad állítása mellett. A károsult nem kívánja megbüntetésüket, sőt még kártérítést sem követel. Az ügyész Erdeivel szemben eljuttatta a vádat. A bizonyítási eljárás után a bíróság Tóth Lászlót 14 napi fogságra. Batir Józsefet pedig 2 napi fogságra átváltoztatható 20 kor. pénzbüntetésre ítélte. A vádlottak megnyugodtak, de az ügyész főlebbezést jelentett be.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai
Debrecen, kistemplom bazar
Raktárra érkeztek!
Francia batist — Zephyr
Mosó grenadin.
Angol ruha vásznak
Himzett és áttört batist
Mosó kretonok.
!! Óriási választék !!

Angelotti mulatója
„Biká-“ban.

Mindennap

nagy különlegességi „Variete“ előadás, szigorúan családias műsor hogy azt minden hölgy pirulás nélkül végig hallgathatja.

Különösen kiemelendők: az eredeti Barrison nővérek

angol enek és táncművésznők.

Thurzó Ilona coloratur énekesnő a Debreceni színpad volt tagja.

The Artas gentlemen akrobaták.

Mr. Bobi gyorsfestő.

Jamamoto

Japán udvari művészek.

Sarkadi Vilmos szalon humorista.

Mr. Halt a világ legjobb hasbeszélője.

A „kis színpad“

Mindennap új előadással.

Es a 20 tagból álló művészársaság.

Kezdeté 8 óra után.

A kerthelyiség egészen fedve van.

Szíves pártfogásért esedez

Sarkadi Vilmos rendező.

Angelotti Vilmos igazgató.

Arajanlati hirdetés.

Az ev. ref. Collégium tulajdonát képező Egyháztér 9 sz. a fekvő háznál 1816 kor, 38 fillérrel, valamint a Péter fia u. 5 sz. a. fekvő háznál 416 kor. 50 fillérrel előirányzott épület javítási és átalakítási munkálatokra (kőmives, acs, asztalos munkák) pályázat hirdettetik. Vállalkozni kívánók zárt ajánlataikat folyó évi június hó 4. déli 12 óráig a főiskola háznagyi hivatalához adják be, hol a hivatalos órák alatt az előirányzatok is megtekinthetők.

Debrecen, 1904 május 26.

Főiskolai gazdasági tanács.

Tavaszi és nyári idény

1904

Valódi brünni szövetek

Egyvágás 8-10 méter K. 7-8-10-jó
hosszu, teljes férfi K. 12-14.-jobb
öltözet, (felsőrokk nad- K. 16.-18.-fiom
rag, mellény)

— ára : K. 21.—igen finom

Valódi gyapju szövet.

Egy fekete salon öltözet K. 20.— ugy felöltök
turistaruháknak, stb. stb. gyáriárakban küld :

Siegel-Imhof, Brünn

árjegyzék ingyen. — Ha privát egy-
nek a cégtől rendelnek, nagy előny
ben részesülnek.

Csász. és kir.

udvari szállító

Fernolendit

A világon legjobblábbeli fényesítő és fénycrém mindenféle világos és feke bőr-
nemek részére, mely kiváló szép fényt és tartósság ad a bőrnek. Elhasznált pe-
csétes, sárga vagy barnabőrnek a Lyosin egészen új fényt ad.

alapított 1882. Gyári raktár Budapest V. Lipót-körút 24.

(Briefadresse Wien III
Mindenütt kapható

Kertek kiültetési ideje megérkezvén felhívom tisztelt virág kedvelő közönséget hogy kertészeti telepemet megtekinteni kegyeskedjenek ahol minden kigondolható növények szép erőteljesek és nagy mennyiségben legnagyobb választékban olesó árban kaphatók!

vásrolt növények haza szállítanak esetleg kiis ültetnek. Tömeges látogatásért esedezve vagyok teljes tiszt esettel

Paczelt János.

Telepem: Margit fürdővel szemben, Ferenc József ut 6 szám alatt van Debrecenben.

Könyvtiteli és szépirási nyári tanfolyam.

Több havi távollétem után hazatérve **Junius 2-án 3 havi tanfolyamot nyitok**, melyben ismeri gyakorlati tan módszerem szerint mindkét belső ifjúság a **könyvtitelt és szépirást sikeresen elsajátíthatja.**

Tanórák hetenkint 3-szor és mindig: délelőtt 11—1 délután 4—6, vagy este 8—10. Tandíj 30 korona. Beriratások naponta 11—1 óráig lakásomon: **Egyháztér 5., I. emelet.**

Tisztelettel
Zalai Márk,
ny. tanár.

BRAZAY FÉLE SOSBORSZESZ

**NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA**
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLÉKELVE VAN!

FONTOS GYOMORBÍJOSOKNAK

Étvágyhiányt, gyomorfájdalmakat, émelygést, gyomorgyengeséget, emésztési zavarokat, főfájást

stb. megszüntet azonnal a világhírű valódi
**BRADI-féle
MÁRICELLI GYOMORCSEPPEK.**

Sok ezer köszönő és elismerő nyilatkozat! Kis üveghez 50 fillér, nagy üveghez 1-40 korona
Gyógyszertárakban kapható.

Főraktár: **BRADI C.** gyógyszertára a „Magyar Királyhoz” Bécs, honnan ki vanatra — ingyen küldetik az érdekes „Specialbroschür.”

5 kor. beküldése után 6 kis üveg, 4.50 kor. beküldése mellett 3 nagy üveg lesz — bérmentve küldve. — Képviselet —
Magyarország részére:
Török József
gyógyszertára Budapest, Király-utca 12.

Óvakodjunk utáznatoktól! — valódi MARIACELLI gyomorcseppek fenti védjeggyel és aláírással kell, hogy ellátva legyenek.

A legjobb arc-
széplítő szer a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Serail-szappan. } Kitűnő toillet szappanok a
Epe-szappan. } o kenőcs használatához o

Serail-crème. nappali használatra. =

Seail-puder. Kiváló finom arczpor háromszinben, fehér, rózsás és krém 1 dobozára 1 korona.
Serail-szájvíz. A legjobb szájvi.

Kapható: **Dr. Rothschnak V. Emil, Mihaolvi István, Réth Béla, Füleky Pál, Muraközy László, Balázs Ödön** gyógyszerész uraknál, valamint **Jósa és Jéna** urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszerésztárába Aradon, szabadságtér, valamint minden más gyógyszerésztárban.

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér

Egy kis tégely
ára 70 fillér

STOÓSZ

Elsőrangú Klimatikus gyógyhely,
hidegvíz-gyógyfürdő
(**Abauj-tornamegye**)

fekszik 650 méterre a tenger színe fölött, fenyvesek között, a szelek ellen teljesen védett völgyben. Klimája enyhe, levegője tökéletesen pormentes, sétányai gondozottak. ivóvize páratlan és tavaszi meg őszi időjárása kellemes. Az észszerű **hidegvízgyógymód villamozás, massage és tejgyógymód Czifrusz Dezső dr.** egészségügyi tanácsos (ki telen Sap Remoban gyakorló orvos) telgelyelete alatt alkalmaztatnak.

A szobaárak igen mérsékelték. Az ellátás kitűnő és olcsó. Az **elő és uttidény** alatt jelentékeny árleengedés.

Fürdőnyit. május 15-től szeptember 15-ig. — Posta-távirda helyben. Vasúti állomás **MECZENZÉF.** — Kimerítő prospektust kívánatra küld

a fürdőigazgatóság.

Szabadalmazott önműködő

permetező-készülékek

„S y p h o n i a“

szőlőtelepek

és komlóültetvények befecskenkezéséhez,

a gyümölcsfákat károsító rovarok,

szegecs és tormáncs kiirtására, valamint a levél-
betegségek elleni védekezésre stb.

10 vagy 15 liter töltésű

Önműködő, hordozható permetezők

rézüsttel is,

petroleum-vegyítő-készülékkel, vagy anélkül; kocsihoz szerelt, önműködő permetezők gyártatnak és szállítatnak különlegesség gyanánt

MAYFART PH. és Ta.

mezőgazdasági gépgyárak, borsajtók és gyümölcs-értékesítő-gépek különlegességei gyárai által

BECS, II. TABORSTRASSE 71. SZ.

Kimerítő árjegyzékek ingyen. — Képviselek és vizsonteladók kerestetnek.

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.